

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина», підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.мед.н., проф. Сухін Ю.В.;

завуч кафедри, д.мед.н., проф. Бодня О.І.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри Травматології, ортопедії та ВПХ
Протокол № 1 від 26.08.2024 р.

Завідувач кафедри

Юрій СУХІН

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з хірургічних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 30.08. 2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії
з хірургічних дисциплін

Василь МІЩЕНКО

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри Травматології, ортопедії та ВПХ
Протокол № ___ від "___" _____ 2025 р.

Завідувач кафедри

Юрій СУХІН

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри Травматології, ортопедії та ВПХ
Протокол № ___ від "___" _____ 2026 р.

Завідувач кафедри

Юрій СУХІН

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів: 3 Годин: 90 Змістових модулів: 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» Спеціальність 222 «Медицина» Рівень вищої освіти другий (магістерський)	<i>Денна форма навчання</i>
		<i>Обов'язкова дисципліна</i>
		<i>Рік підготовки: 5</i>
		<i>Семестри IX – X</i>
		<i>Лекції (6 год.)</i>
		<i>Семінарські (0 год.)</i>
		<i>Практичні (54 год.)</i>
		<i>Лабораторні (0 год.)</i>
		<i>Самостійна робота (30 год.)</i>
<i>у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)</i>		
<i>Форма підсумкового контролю – Дифзалік</i>		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни, компетентності, програмні результати навчання.

Мета: опанування здобувачем вищої освіти знань та формування елементів професійних компетентностей в галузі травматології та ортопедії, удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх хірургічних дисциплін.

Завдання:

1. Формування вмінь та навичок: з діагностики, лікування, реабілітації та принципів профілактики травм у хворих з ураженням опорно-рухового апарату;
2. Удосконалення навичок, обґрунтування клінічного діагнозу та лікування хворих з ушкодженнями та захворюваннями системи опору та руху;
3. Опанування вмінням визначати тактику лікування, надавати невідкладну медичну допомогу потерпілим з переломами та вивихами на дошпитальному етапі.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей (ОК39):

— *загальних (ЗК):*

- ЗК1 – Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- ЗК2 – Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК4 – Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності;
- ЗК5 – Здатність до адаптації та дії в новій ситуації;
- ЗК6 – Здатність приймати обґрунтовані рішення;
- ЗК7 – Здатність працювати в команді;
- ЗК10 – Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології;
- ЗК11 – Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;
- ЗК16 – Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності.

— *спеціальних (СК):*

- СК1 – Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані;

- СК2 – Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів;
- СК3 – Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу;
- СК4 – Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань;
- СК6 – Здатність до визначення принципів та характеру лікування та профілактики захворювань;
- СК7 – Здатність до діагностування невідкладних станів;
- СК8 – Здатність до визначення тактики та надання екстреної медичної допомоги;
- СК10 – Здатність до виконання медичних маніпуляцій;
- СК11. Здатність розв'язувати медичні проблеми у нових або незнайомих середовищах за наявності неповної або обмеженої інформації з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності, включаючи систему раннього втручання;
- СК16 – Здатність до ведення медичної документації, в тому числі електронних форм.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН1 – Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності;
- ПРН2 – Розуміння та знання фундаментальних і клінічних біомедичних наук, на рівні достатньому для вирішення професійних задач у сфері охорони здоров'я;
- ПРН3 – Спеціалізовані концептуальні знання, що включають наукові здобутки у сфері охорони здоров'я і є основою для проведення досліджень, критичне осмислення проблем у сфері медицини та дотичних до неї міждисциплінарних проблем, включаючи систему раннього втручання;
- ПРН4 – Виділяти та ідентифікувати провідні клінічні симптоми та синдроми; за стандартними методиками, використовуючи попередні дані анамнезу хворого, дані огляду хворого, знання про людину, її органи та системи, встановлювати попередній клінічний діагноз захворювання;
- ПРН5 – Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу, враховуючи вік пацієнта;
- ПРН6 – Встановлювати остаточний клінічний діагноз шляхом прийняття обґрунтованого рішення та аналізу отриманих суб'єктивних і об'єктивних даних клінічного, додаткового обстеження, проведення диференційної діагностики, дотримуючись відповідних етичних і юридичних норм, під контролем лікаря-керівника в умовах закладу охорони здоров'я;
- ПРН7 – Призначати та аналізувати додаткові (обов'язкові та за вибором) методи обстеження (лабораторні, функціональні та/або інструментальні), пацієнтів із захворюваннями органів і систем організму для проведення диференційної діагностики захворювань;
- ПРН8 – Визначити головний клінічний синдром або симптом, яким обумовлена тяжкість стану потерпілого/постраждалого шляхом прийняття обґрунтованого рішення стану людини за будь-яких обставин (в умовах закладу охорони здоров'я, за його межами) у т.ч. в умовах надзвичайної ситуації та бойових дій, в польових умовах, в умовах нестачі інформації та обмеженого часу;
- ПРН14 – Визначати тактику та надавати екстрену медичну допомогу при невідкладних станах в умовах обмеженого часу згідно з існуючими клінічними протоколами та стандартами лікування;
- ПРН15 – Організувати надання медичної допомоги та лікувально-евакуаційних заходів населенню та військовослужбовцям в умовах надзвичайних ситуації та бойових дій, в т.ч. у польових умовах;
- ПРН17 – Виконувати медичні маніпуляції в умовах лікувального закладу, вдома або на виробництві на підставі попереднього клінічного діагнозу та/або показників стану пацієнта шляхом прийняття обґрунтованого рішення, дотримуючись відповідних етичних та юридичних норм;
- ПРН18 – Визначати стан функціонування та обмежень життєдіяльності особи та тривалість непрацездатності з оформленням відповідних документів, в умовах закладу охорони здоров'я на підставі даних про захворювання та його перебіг, особливості професійної діяльності людини,

тощо. Вести медичну документацію щодо пацієнта та контингенту населення на підставі нормативних документів;
 ПРН21 – Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерел, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- основні принципи організації ортопедо-травматологічної допомоги населенню України;
- загальні елементи догляду за ортопедо-травматологічними хворими;
- теоретичні основи сучасної асептики та антисептики;
- класифікацію, клініку, методи тимчасової і кінцевої зупинки кровотечі;
- основи реаніматології, клінічні прояви термінальних станів, їх діагностику, стадії і заходи при проведенні реанімації;
- засоби і способи транспортної іммобілізації;
- клініку, діагностику та лікування окремих гнійно-запальних захворювань м'яких тканин, сухожилків, кісток та суглобів;
- методик та особливості обстеження ортопедо-травматологічного хворого;
- структуру медичної карти стаціонарного хворого.

Вміти:

- діагностувати різноманітні механічні пошкодження;
- надавати першу медичну допомогу при різноманітних механічних пошкодженнях;
- накладати бинтову пов'язку на різні ділянки тіла;
- накладати та зняти гіпсову лонгету;
- вибирати засіб для транспортної іммобілізації, накладати шину Крамера, Дітерікса;
- застосувати заходи для профілактики виникнення пролежнів;
- провести диференційну діагностику при кровотечі, виявляти ознаки геморагічного шоку;
- способи тимчасової зупинки кровотечі, вибирати спосіб для кінцевої зупинки кровотечі;
- вибрати адекватний спосіб анестезії для проведення того чи іншого втручання;
- проводити збір анамнезу та об'єктивне обстеження ортопедо-травматологічного хворого;
- оформити карту стаціонарного хворого з механічною травмою чи ортопедичною патологією.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1.

Загальні питання травматології та ортопедії

Тема 1. Особливості обстеження травматологічних та ортопедичних хворих.

Особливості збору анамнезу та основні методи обстеження хворих з патологією системи опору та руху. Способи визначення вісі кінцівок та хребта. Основні види деформацій кінцівок та хребта. Вимірювання довжини та об'єму кінцівок. Методи визначення амплітуди рухів у суглобах. Види скорочення та контрактур кінцівок.

Тема 2. Лікування ортопедо-травматологічних хворих в амбулаторних умовах.

Принципи організації амбулаторної допомоги хворим з травмами та ортопедичними захворюваннями. Організація роботи травматологічного пункту. Структурно-функціональні підрозділи травматологічного пункту та консультативно-діагностичного центру. Особливості профілактики травматизму, лікування травм в амбулаторних умовах. Принципи амбулаторного лікування типових ортопедичних захворювань.

Тема 3. Травматичні вивихи.

Визначення понять "вивих" та "підвивих". Патоморфологія вивиху. Загальна класифікація вивихів. Механогенез вивихів /плеча, передпліччя, стегна/, їх класифікація та клініка. Надання медичної допомоги на дошпитальному етапі. Лікування вивихів в умовах спеціалізованого стаціонару. Ускладнення вивихів, їх профілактика та лікування.

Змістовий модуль 2.

Пошкодження хребта, таза, кісток та суглобів кінцівок.

Тема 4. Діагностика та лікування пошкоджень кісток верхньої кінцівки.

Частота і класифікація переломів кісток верхньої кінцівки, їх клініка та діагностика. Рани, класифікація, методи лікування. Пошкодження суглобів, їх класифікація, загальні та місцеві клінічні прояви. Методи лікування. Анатомо-морфологічні особливості закритих і відкритих переломів кісток та суглобів верхньої кінцівки, головні принципи надання допомоги на догоспітальному та госпітальному етапі.

Переломи проксимального відділу, діафізу та дистального кінця плечової кістки. Механогенез травми, класифікація, діагностика та лікування.

Переломи проксимального відділу, діафізу та дистального кінця кісток передпліччя та їх типи. Механогенез ушкодження, класифікація та особливості зміщення відломків. Клініка, діагностика. Показання до консервативного та оперативного методів лікування.

Переломи кісток кисті. Типові механізми травми. Клініка, діагностика, лікування. Ушкодження сухожилків пальців. Клініка, діагностика, лікування.

Тема 5. Діагностика та лікування пошкоджень кісток нижньої кінцівки.

Частота і класифікація переломів кісток нижньої кінцівки, їх клініка та діагностика. Ушкодження суглобів, їх класифікація, загальні та місцеві клінічні прояви. Анатомо-морфологічні особливості закритих і відкритих переломів кісток та суглобів нижньої кінцівки, головні принципи надання допомоги на догоспітальному та госпітальному етапі.

Класифікація переломів проксимального відділу стегна. Механізм ушкодження. Клініка, діагностика. Особливості репаративної регенерації переломів проксимального відділу стегна. Методи лікування, показання та особливості в залежності від локалізації переломів до їх застосування.

Діафізарні переломи стегнової кістки. Механізм травми, клініка, діагностика. Особливості зміщення відламків залежно від виду перелому. Показання до консервативного та оперативного методу лікування.

Переломи кісток гомілки. Класифікація. Механізм ушкодження, клініка, діагностика. Консервативні та оперативні методи лікування переломів кісток гомілки, показання до них.

Особливості лікування ушкоджень стопи. Переломи надп'яtkової та п'яtkової кісток. Механізм їх ушкодження. Клініка, діагностика, лікування. Переломи плеснових кісток та фаланг пальців стопи. Клініка, діагностика, лікування.

Тема 6. Діагностика та лікування пошкоджень хребта та таза.

Класифікація ушкоджень хребта, їх механогенез, патоморфологія. Поняття "стабільні" та "нестабільні" ушкодження хребта. Клінічні прояви ускладнених та неускладнених ушкоджень залежно від їх локалізації. Надання медичної допомоги на дошпитальному етапі при різноманітних ушкодженнях хребта та шпитальному етапі у мирний час. Показання до консервативних та оперативних методів лікування ускладнених та неускладнених ушкоджень хребта.

Класифікація ушкоджень таза та механогенез варіантів їх утворення. Клінічна картина при різноманітних ушкодженнях таза. Клінічні особливості ускладнених ушкоджень таза та їх

діагностика. Принципи надання медичної допомоги хворим на дошпитальному та шпитальному етапах у мирний час. Консервативні та оперативні методи лікування хворих з ушкодженнями таза.

Змістовий модуль 3.

Дегенеративно-дистрофічні захворювання суглобів та деформації кісток кінцівок

Тема 7. Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта.

Патогенез остеохондрозу хребта. Біомеханіка та фізіологія міжхребцевого сегмента. Стадії остеохондрозу. Клініка, діагностика остеохондрозу хребта різної локалізації. Показання до консервативних та оперативних методів лікування.

Етіологія, патогенез спондилозу і спондилоартрозу. Клініка, діагностика. Принципи лікування спондилозу і спондилоартрозу.

Тема 8. Дегенеративно-дистрофічні захворювання суглобів.

Етіологія і патогенез первинного деформуючого остеоартрозу. Класифікація і клініка артрозів. Діагностика та принципи лікування деформуючих остеоартрозів в залежності від стадії захворювання. Показання до консервативного та оперативного лікування артрозів кульшового, колінного і гомілковостопного суглобів.

Тема 9. Природжені деформації грудної клітки та хребта.

Природжена м'язова кривошия, хвороба Кліппеля-Фейля, хвороба Гризеля. Природжене високе стояння лопатки, крилоподібна лопатка. Етіологія, клініка. Принципи діагностики та лікування.

Лійкоподібна та кильоподібна грудна клітка. Патогенез сколіотичної хвороби. Класифікація сколіозів. Клініка різних ступенів сколіозу. Основні принципи раннього розпізнавання сколіозу. Профілактика, консервативні та оперативні методи лікування. Вади постави і їх види. Етіологія. Принципи лікування.

Тема 10. Природжені та набуті деформації кінцівок.

Природжений вивих стегна. Етіологія, патогенез. Клініко-рентгенологічна діагностика природженого вивиху стегна у віці до 1 року. Профілактика природженого вивиху стегна. Особливості його лікування в різних вікових групах.

Природжена клишоногість. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика. Методи консервативного та оперативного лікування, їх показання. Клініко-анатомічні форми синдактилії та полідактилії. Лікування.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва теми	Кількість годин					
	Всього	у тому числі				
		Л	С	П	Лаб	СРС
Змістовий модуль 1.						
Загальні питання травматології та ортопедії						
Тема 1. Особливості обстеження травматологічних та ортопедичних хворих	4			4		
Тема 2. Методи діагностики пошкоджень кісток та суглобів	2				2	
Тема 3. Лікування ортопедо-травматологічних хворих в амбулаторних умовах	4			4		
Тема 4. Політравма. Травматична хвороба.	2	2				
Тема 5. Травматичні вивихи	4			4		
Тема 6. Реанімація хворих з травмою опорно-рухового апарату	2				2	
Тема 7. Стабільно-функціональний остеосинтез	2				2	
Тема 8. Ускладнення при лікуванні пошкоджень опорно-рухового апарату	2				2	
Тема 9. Протезування в травматології та ортопедії	2				2	
Тема 10. Ендопротезування в травматології та ортопедії	2				2	
Тема 11. Методи фізіотерапевтичного лікування в травматології і ортопедії	2				2	
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	28	2	0	12	0	14
Змістовий модуль 2.						
Пошкодження хребта, таза, кісток та суглобів кінцівок						
Тема 12. Пошкодження кісток та суглобів кінцівок. Сучасні принципи лікування	2	2				
Тема 13. Методика транспортної іммобілізації при переломах кінцівок	2				2	
Тема 14. Пошкодження грудної клітки	2				2	
Тема 15. Пошкодження надпліччя	2				2	
Тема 16. Діагностика та лікування пошкоджень кісток верхньої кінцівки	6			6		
Тема 17. Діагностика та лікування пошкоджень кісток нижньої кінцівки	6			6		
Тема 18. Діагностика та лікування пошкоджень хребта та таза	6			6		
Тема 19. Реабілітація хворих з наслідками травм хребта та таза	2				2	
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	28	2	0	18	0	8
Змістовий модуль 3.						
Дегенеративно-дистрофічні захворювання суглобів та деформації кісток						
Тема 20. Кістково-суглобовий туберкульоз	2				2	
Тема 21. Дегенеративно-дистрофічні захворювання та їх лікування	2	2				
Тема 22. Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта	6			6		

Тема 23. Дегенеративно-дистрофічні захворювання суглобів	6			6		
Тема 24. Природжені деформації грудної клітки та хребта	6			6		
Тема 25. Природжені та набуті деформації кінцівок. <i>Диференційований залік.</i>	6			6		
Курація хворих та написання історії хвороби	6					6
<i>Індивідуальні завдання</i>	0					
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	34	2		24		8
Разом годин	90	6		54		30

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

№	Назва теми	Кількість годин
1.	Політравма. Травматична хвороба	2
2.	Пошкодження кісток та суглобів кінцівок. Сучасні принципи лікування переломів	2
3.	Дегенеративно-дистрофічні захворювання та їх лікування	2
Всього годин		6

5.2. Теми семінарських занять – не передбачені.

5.3. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість годин
Заняття 1.	Особливості обстеження травматологічних та ортопедичних хворих	4
Заняття 2.	Лікування ортопедо-травматологічних хворих в амбулаторних умовах	4
Заняття 3.	Травматичні вивихи	4
Заняття 4.	Діагностика та лікування пошкоджень кісток верхньої кінцівки	6
Заняття 5.	Діагностика та лікування пошкоджень кісток нижньої кінцівки	6
Заняття 6.	Діагностика та лікування пошкоджень хребта та таза	6
Заняття 7.	Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта	6
Заняття 8.	Дегенеративно-дистрофічні захворювання суглобів	6
Заняття 9.	Природжені деформації грудної клітки та хребта	6
Заняття 10.	Природжені та набуті деформації кінцівок. <i>Диференційований залік</i>	6
Всього годин		54

5.4. Теми лабораторних занять – не передбачені.

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№ з\п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	<i>Самостійне вивчення теоретичного матеріалу змістових модулів:</i>	24
	1. Методи діагностики пошкоджень кісток та суглобів	2
	2. Реанімація хворих з травмою опорно-рухового апарату	2
	3. Стабільно-функціональний остеосинтез	2
	4. Ускладнення при лікуванні пошкоджень опорно-рухового апарату	2
	5. Протезування в травматології та ортопедії	2
	6. Ендопротезування в травматології та ортопедії	2
	7. Методи фізіотерапевтичного лікування в травматології і ортопедії	2
	8. Методика транспортної іммобілізації при переломах кінцівок	2
	9. Пошкодження грудної клітки	2
	10. Пошкодження надпліччя	2
	11. Реабілітація хворих з наслідками травм хребта та таза	2
	12. Кістково-суглобовий туберкульоз	2
2	<i>Курація хворих, написання та захист історії хвороби</i>	6
	Всього годин	30

7. Методи навчання

Лекції: пояснення, бесіда, мультимедійні презентації.

Практичні заняття: усне опитування, вирішення клінічних ситуаційних завдань, методика «стандартизований пацієнт», вивчення рентгенограм та історій хвороб тематичних пацієнтів, відпрацювання практичних навичок діагностики та лікування хворих з ушкодженнями та захворюваннями системи опору та руху.

Самостійна робота: вивчення рекомендованих джерел навчальної літератури; опрацювання банку тестових завдань; виконання клінічних завдань згідно тем практичних занять за методичними вказівками та запитань, які були сформульовані викладачем на попередньому занятті. Опанування навчального матеріалу пов'язаного з алгоритмом надання первинної медичної допомоги травмованим, робота з променевими методами обстеження та історією хвороби тематичних пацієнтів.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування (контроль теоретичних знань); оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання розв'язання ситуаційних клінічних завдань; оцінювання проведення клінічних обстежень, трактування їх результатів; оцінювання

правильності обґрунтування діагнозу та вибору методу лікування; аналіз і оцінка результатів інструментальних досліджень.

Підсумковий контроль: диференційований залік, який проводиться завідувачем кафедри чи науково-педагогічними працівниками кафедри на останньому практичному занятті циклової системи навчання здобувачів вищої освіти.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційних клінічних завдань;
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок;
- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

3. Оцінювання курації хворого:

- методи: оцінювання: а) комунікативних навичок спілкування з хворим, б) правильність призначення та оцінки лабораторних та інструментальних досліджень, в) дотримання алгоритму проведення диференціального діагнозу, г) обґрунтування клінічного діагнозу, д) складання плану та визначення тактики лікування;

- максимальна оцінка – 5, мінімальна оцінка – 3, незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину (5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
Відмінно «5»	Здобувач вільно володіє матеріалом, бере активну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, впевнено демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Добре «4»	Здобувач добре володіє матеріалом, бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з деякими помилками, які самостійно виправляє, висловлює свою думку з теми заняття, демонструє клінічне мислення.
Задовільно «3»	Здобувач недостатньо володіє матеріалом, невпевнено бере участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень з суттєвими помилками.
Незадовільно «2»	Здобувач не володіє матеріалом, бере пасивну участь в обговоренні та вирішенні ситуаційної клінічної задачі, не демонструє практичні навички під час огляду хворого та інтерпретації даних клінічного, лабораторних та інструментальних досліджень.

До підсумкового контролю допускаються лише ті здобувачі, які виконали вимоги навчальної програми з дисципліни, не мають академічної заборгованості та їх середній бал за поточну навчальну діяльність з дисципліни становить не менше 3,00.

Методика проведення підсумкового контролю з освітньої компоненти у формі диференційованого заліку передбачає співбесіду зі здобувачем з теоретичного матеріалу та опису рентгенограми, КТ, МРТ. Кількість запитань відповідає кількості змістовних модулів, відведених для поточного вивчення навчальної дисципліни (3 кредити / 90 годин), а саме – 60 запитань).

Оцінювання результатів навчання здобувачів під час підсумкового контролю

Зміст оцінюваної діяльності	Кількість балів
Відповідь на теоретичні запитання з тем змістових модулів	3
Вирішення ситуаційної клінічної задачі	1
Оцінка променевих методів дослідження	1

Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти на диференційованому заліку

Оцінка	Критерії оцінювання
«Відмінно» «5»	Здобувач ґрунтовно і всебічно знає зміст теоретичних питань, вільно володіє професійною термінологією. Має логічне мислення, на якому будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Правильно інтерпретує результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, дає вичерпну відповідь на поставлені запитання і переконливо обґрунтовує свою точку зору на вибір методу лікування.
«Добре» «4»	Достатньо глибоко і всебічно знає зміст теоретичних питань, володіє професійною термінологією. Має логічне мислення, на якому будує відповідь, використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичних завдань. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються несуттєві помилки, які усуваються самим здобувачем, коли на них вказує викладач. Припускається неточність в інтерпретації результатів клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, без суттєвих помилок відповідає на всі поставлені питання, обґрунтовує свою точку зору на вибір методу лікування, проте пропозиція альтернативного варіанту з боку викладача викликає невпевненість у відповіді.
«Задовільно» «3»	Здобувач освіти володіє основним обсягом теоретичних знань, але неточно використовує професійну термінологію. Відчуває значні труднощі при побудові самостійної логічної відповіді та застосуванні теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях мають місце суттєві помилки при інтерпретації результатів клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень, які не може самостійно виправити, коли на них вказує викладач.
«Незадовільно» «2»	Здобувач освіти не опанував основний обсяг теоретичних знань, виявив низький рівень володіння професійною термінологією. Відповіді на запитання є фрагментарними, непослідовними та нелогічними щодо застосування теоретичних знань при аналізі практичних завдань. У відповідях має місце значна кількість грубих помилок. Не зможе інтерпретувати отримані результати клінічних, лабораторних та інструментальних досліджень та обрати правильний метод лікування.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Нижче 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Останні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання
- Електронний банк тестових завдань за змістовими модулями з дисципліни
- Навчально-методична література: Травматологія та ортопедія : національний підручник / за ред. Г.Г. Голка, О.А. Бур'янова, В.Г. Климовицького. - Вінниця : Нова книга, 2014. - 415 с.

11. Перелік запитань до підсумкового контролю знань

Змістовий модуль 1. Загальні питання травматології та ортопедії

1. Види викривлення вісі верхньої і нижньої кінцівки.
2. Порівняльний вимір довжини верхніх та нижніх кінцівок.
3. Види скорочення кінцівок.
4. Види обмеження рухів суглобів.
5. Класифікація перелому довгих кісток.
6. Види зміщення відламків при переломі довгих кісток.
7. Вірогідні та відносні клінічні ознаки переломів довгих кісток.
8. Види іммобілізації та їх характеристика.
9. Основні принципи транспортної іммобілізації.
10. Основні правила накладення гіпсової пов'язки.
11. Види остеосинтезу переломів довгих кісток.
12. Види порушення консолидації переломів, їх причини та принципи лікування.
13. Абсолютні та відносні показання до ампутацій.
14. Види протезів кінцівок та їх характеристика.
15. Ортопедичні пристрої, їх призначення та показання до застосування.

Змістовий модуль 2. Ушкодження хребта, таза, кісток та суглобів кінцівок

16. Дати визначення поняття "вивих" та його класифікація залежно від часу.
17. Загальні клінічні ознаки та принципи лікування вивиху.
18. Вивих плеча. Класифікація, діагностика та лікування.
19. Вивих передпліччя. Класифікація, діагностика та лікування.
20. Вивих стегна. Класифікація, діагностика та лікування.
21. Перелом ребер. Класифікація, діагностика та лікування.
22. Перелом ключиці. Класифікація, діагностика та лікування.
23. Механізм травми та класифікація ушкоджень хребта.
24. Діагностика і методи лікування неускладненого перелому хребта.
25. Перелом плечової кістки – діагностика та методи лікування.
26. Перелом ліктьового відростка – діагностика та методи лікування.
27. Ушкодження Монтеджа і Галеацці – діагностика та лікування.
28. Класифікація та лікування перелому променевої кістки в типовому місці.
29. Діагностика і лікування перелому п'ясткових кісток і фаланг пальців кисті.
30. Механізм травми і класифікація перелому таза.
31. Діагностика і лікування переломів кісток таза.
32. Перелом стегнової кістки – класифікація, діагностика і лікування.
33. Перелом надколінка. Механізм виникнення, класифікація та лікування.
34. Механогенез ушкодження зв'язок колінного суглоба. Діагностика і лікування.
35. Ушкодження меніска колінного суглоба. Діагностика і лікування.
36. Перелом кісток гомілки – класифікація, діагностика і лікування.
37. Ушкодження Дюпюїтрена – діагностика і лікування.
38. Ушкодження Мальгена – діагностика і лікування.
39. Ушкодження Потта-Десто – діагностика і лікування.
40. Діагностика і лікування ушкоджень зв'язок гомілковостопного суглоба.
41. Пошкодження п'яткового сухожилка – діагностика і лікування.
42. Перелом п'яткової кістки – діагностика і лікування.
43. Перелом плеснових кісток та фаланг пальців стопи – діагностика і лікування.

Змістовий модуль 3. Дегенеративно-дистрофічні захворювання суглобів та деформації кісток

44. Діагностика остеохондрозу хребта.
45. Основні методи лікування остеохондрозу хребта.
46. Клініко-рентгенологічні стадії деформуючого артрозу.
47. Основні методи лікування деформуючого артрозу.
48. Лійкоподібна та кильоподібна грудна клітка.
49. Клінічні ознаки природженої м'язової кривошії.
50. Визначення поняття "сколіоз", класифікація і клінічні ознаки сколіозу.
51. Консервативні та оперативні методи лікування сколіозу.
52. Вади постави, клінічні ознаки і принципи лікування.
53. Клініко-рентгенологічна діагностика природженого вивиху стегна.
54. Особливості лікування природженого вивиху стегна.
55. Клінічні ознаки природженої клишоногості та її класифікація.
56. Методи лікування природженої клишоногості.
57. Клініко-анатомічні форми синдактилії та полідактилії. Лікування.
58. Види набутих статичних деформацій стопи.
59. Відхилення 1-го пальця стопи назовні – етіологія, клініка та методи лікування.
60. Клініка, діагностика та лікування плоскостопості.

Перелік практичних навичок і вмінь, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти

1. Обстежити хворих з ушкодженнями та захворюваннями системи опору та руху.
2. Виконати тимчасову зупинку зовнішньої кровотечі.
3. Виконати місцеву анестезію у разі діафізарних переломів кісток кінцівок.
4. Забезпечити іммобілізацію кінцівки стандартними транспортними шинами.
5. Виконати лікувальну іммобілізацію кінцівок нескладними гіпсовими пов'язками.
6. Оцінити стан кінцівки в гіпсовій пов'язці.
7. Зняти гіпсову пов'язку.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Травматологія та ортопедія : національний підручник / за ред. Г.Г. Голка, О.А. Бур'янова, В.Г. Климовицького. - Вінниця : Нова книга, 2014. - 415 с.
2. Герцен Г.І., Остапчук М.П., Остапчук Р.М. Травматологія літнього віку. Металоостеосинтез при переломах довгих кісток у людей літнього і старечого віку (видання 3-є, допов. і перероб.). - К. : Асканія, 2014. - 118 с.
3. Поворознюк В.В. Захворювання кістково-м'язової системи в людей різного віку (вибрані лекції, огляди, статті). - Київ, 2015. - 360 с.
4. Хвисьок О.М. Теорія і практика медичної реабілітації. - Х. : Майдан, 2012. - 520 с.

Додаткова:

1. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги // Літопис травматології та ортопедії. - 2018. - № 1-2 (37-38). - С. 198-219.

13. Електронні інформаційні ресурси

1. <http://www.moz.gov.ua/ua/portal> – офіційний веб-сайт МОЗ України;
2. <http://inmeds.com.ua> – веб-ресурс «Єдиний медичний простір»;
3. <http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського.